

El llenguatge

Consisteix

a dir-ho 24/VIII/1978

Pot resultar molt útil de comparar dues oracions com *Entretenir-se a fer una cosa* i *Entretenir-se en fer una cosa* per tal de veure bé la diferència que hi ha en la introducció d'un infinitiu —en aquest cas, *fer*— per la preposició *a* i per la preposició *en*. En la primera oració, *a fer una cosa* representa el complement d'objecte del verb *entretenir-se*, el qual demana que aquest complement sigui introduït per una preposició. En la segona, el grup *en fer una cosa* és un complement circumstancial de temps. Dit altrament: *a fer una cosa* vol dir «allò en què algú s'entreté» i *en fer una cosa* indica «el moment en què algú s'entreté».

Es cert que en casos pràctics, volem dir, no en l'exposició d'uns mers exemples gramaticals sinó en l'expressió de pensaments relatius a accions o situacions reals, potser més d'un cop no trobaríem cap diferència entre un cas i l'altre i fins i tot seria possible alguna d'aquestes situacions reals en què tant escaigués de fer servir la primera oració com la segona. Però això ja no s'esdevindria si les oracions fossin negatives, les quals, per tant, ens són encara més útils per a veure com la diferència de sentit correspon a la de la formulació gramatical. Considerem, així, *No entretenir-se a fer una cosa* i *No entretenir-se en fer una cosa*. La primera oració vol dir que la cosa de què es tracta no es fa (o no es feia, no es farà, etc): ningú no hi esmerça els seus esforços. La segona, en canvi, indica que sí que es fa la cosa de què sigui qüestió, però qui la fa, en el moment de fer-la, no s'hi entreté en la via.

Són diversos els verbs que, com *entretenir-se*, exigeixen que llurs complements d'objecte, quan són representats per un infinitiu, siguin introduïts per la preposició *a* (encara que si aquest mateix complement es un grup nominal s'introdueixin amb la preposició *en*): *comolaurer*, *vacillar*, *tardar*, *consistir*, *Llegim*, *encara*, ben sovint frases com *Una parodia que consisteix a reproduir*... Una actitud que consisteix *en* refusar... Creiem que es clar que, d'acord amb el que nem exposat, caldria dir *Una parodia que consisteix a reproduir*... i una actitud que consisteix a refusar.

Albert Jane